

PERSBERICHT

20 september 2018

Rekenhof publiceert Boek 2018 over de Sociale Zekerheid

Het Rekenhof heeft zijn Boek 2018 over de Sociale Zekerheid voorgelegd aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Het onderzoekt daarin de budgettaire en financiële toestand van de sociale zekerheid in 2017 (deel I) en rapporteert over een aantal onderzoeken naar het financieel beheer van de instellingen van de sociale zekerheid en naar andere thema's van de sociale zekerheid (delen II-IV).

Deel I Budgettaire en financiële toestand 2017

In 2017 sloot de sociale zekerheid het begrotingsjaar af met een voorlopig saldo van 943,3 miljoen euro.

De ontvangsten bedroegen 96.422,1 miljoen euro, d.i. 4,55 % meer dan in 2016. Die stijging komt vooral doordat de overdrachten van de verschillende overheden stegen (dotaties van de Staat, toelagen van de deeltentiteiten en alternatieve financiering door de Staat: +7,14 %). Door de wijziging in de financiering van de sociale zekerheid draagt de Staat, via de alternatieve financiering, vanaf 2017 opnieuw bij in de financiering van het RIZIV-Geneeskundige Verzorging. De socialezekerheidsbijdragen, die de belangrijkste financieringsbron blijven, stijgen met 3,77 %.

De uitgaven bedroegen in 2017 95.478,8 miljoen euro, d.i. 2,42 % meer tegenover 2016). Het grootste deel daarvan (89,30 %) werd besteed aan prestaties aan de sociaalverzekerden, die stegen met 2,83 %.

De pensioenuitgaven stegen met 4,46 % door de toename van het aantal gepensioneerden en het gemiddelde pensioen. De werkloosheidsuitgaven daalden met 10,12 %, vooral door de daling van het aantal uitkeringsgerechtigde werklozen en rechthebbenden in de stelsels van de werkloosheid met bedrijfstoeslag, de loopbaanonderbreking en het tijdskrediet. De uitgaven voor arbeidsongeschiktheid stegen met 4,72 %, vooral doordat de uitgaven voor invaliditeit toenamen (d.i. voor personen die langer dan een jaar ziek zijn).

Verder toetst het Rekenhof de uitvoering van de begroting van de verschillende stelsels van de sociale zekerheid aan de ramingen van de initiële en aangepaste begroting van 2017. Ook wordt de uitvoering van de besparingsmaatregelen toegelicht die de regering bij de opmaak van de begroting 2017 heeft genomen. Wat de strijd tegen de sociale fraude betreft, stelt het

Rekenhof vast dat de methode om het rendement van de maatregelen te monitoren, het niet mogelijk maakt de weerslag per maatregel te berekenen.

Deel II Financieel Beheer en rekeningen van de OISZ

Overlegging van de rekeningen

Om zijn controleopdracht en zijn informatieopdracht ten aanzien van het parlement naar behoren te kunnen uitoefenen, moet het Rekenhof tijdig kunnen beschikken over de rekeningen van de openbare instellingen van de sociale zekerheid (OISZ). Het Rekenhof stelt vast dat de wettelijke termijnen voor het toezenden van deze rekeningen nog steeds onvoldoende worden nageleefd. De laattijdige afsluiting van die rekeningen verhindert een mogelijke consolidatie van de verrichtingen van de sociale zekerheid in de rekeningen van de Staat.

OISZ: Opvolging van de interne-auditfunctie

Het Rekenhof heeft onderzocht in welke mate de organisatie en de werkzaamheden van de interne-auditdiensten van de OISZ in overeenstemming zijn met de internationale normen. Het doet aanbevelingen om de werking van de interne-auditdiensten te verbeteren. Hoewel een Gemeenschappelijk Auditcomité sinds 2016 toeziet op de kwaliteit, de onafhankelijkheid en de objectiviteit van de auditdiensten, stelt het Rekenhof vast dat nog vooruitgang kan worden geboekt op het vlak van de kwaliteitsbewaking. Dat is ook belangrijk in het licht van de *single audit*.

Rapportering door de OISZ in het kader van de zesde staatshervorming

De zesde staatshervorming heeft een pakket aan bevoegdheden overgedragen aan de deelentiteiten. De OISZ en de FOD's beheren tijdens de overgangperiode een aantal uitgaven die met die bevoegdheden gepaard gaan voor rekening van de deelentiteiten. Daarvoor gaven zij in 2017 13,1 miljard euro uit.

De verschillende partijen hebben in een horizontaal protocol afspraken gemaakt over de informatie-uitwisseling, zodat de deelentiteiten tijdig de nodige informatie hebben om hun begrotingen en rekeningen op te stellen. Het Rekenhof stelt vast dat dit protocol onvoldoende aandacht heeft voor de informatiebehoeften van de deelentiteiten. Het formuleert aanbevelingen om dat te verhelpen.

DIBISS: Verdeling van de thesaurie

Uit het onderzoek van de voorlopige rekeningen 2015-2016 van de Dienst voor de Bijzondere Socialezekerheidsstelsels (DIBISS) blijkt dat de liquiditeiten van de dienst bij zijn ontbinding niet correct werden verdeeld onder het Federaal Agentschap voor de Kinderbijslag (Famifed), de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) en de Federale Pensioendienst (FPD).

Bij de ontbinding van DIBISS had de FPD een schuld van 91.785.435 euro aan de RSZ. Dit bedrag is verhoogd tot 94.272.321 euro bij de definitieve afsluiting van de rekeningen 2016 van DIBISS. Famifed beschikte over een vordering van 23.485 euro op de RSZ.

Het Rekenhof heeft de drie instellingen bijgevolg aanbevolen die wederzijdse vorderingen en schulden in hun boekhouding te verwerken.

FPD: Beheer van de roerende en onroerende activa

Het Rekenhof heeft onderzocht hoe de inventaris van de roerende goederen wordt bijgehouden in de Federale Pensioendienst (FPD) en hoe de overname, door de FPD, van het patrimonium van de Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS) is verlopen.

Het stelt vast dat de internebeheersingsmaatregelen van het inventariseringsproces over het algemeen ontoereikend zijn. Het beveelt de FPD aan een risicoanalyse uit te voeren van het operationeel en boekhoudkundig beheer van de vaste activa, en de processen in verband met de inventaris formeel te organiseren volgens een voor de instelling horizontale aanpak.

Bovendien heeft het Rekenhof tekortkomingen vastgesteld bij de organisatie van de overdracht van de vaste activa van PDOS naar de FPD, wat een impact heeft op de realiteit van de boekhoudsaldi op 31 december 2016.

Het Rekenhof merkt ook op dat de vastgoedinvesteringen die in 2015 en 2016 werden gedaan in het kantoor van Gent niet beantwoorden aan de doelstellingen vastgelegd door de bestuursovereenkomsten. Ze beantwoorden evenmin aan de aanbevelingen die het Rekenhof had geformuleerd in zijn audit uit 2013 over het financieel beheer van het vastgoedpark. Het Rekenhof beveelt de FPD daarom aan instrumenten te ontwikkelen om de behoeften aan oppervlakte te meten volgens de normen van de Regie der Gebouwen en het vastgoedpark van de gewestelijke kantoren aan te passen aan de evolutie van het personeel en de nieuwe vormen van werken.

Deel III Andere thema's van de sociale zekerheid

FPD: Betaling van overheidspensioenen aan begunstigden die in het buitenland verblijven – preventie en opsporing van onterechte betalingen

Het Rekenhof heeft de betaling onderzocht van overheidspensioenen door de Federale Pensioendienst (FPD) aan begunstigden die in het buitenland verblijven. In het kader van de integratie van de Pensioendienst voor de Overheidssector in de Rijksdienst voor Pensioenen werd die procedure geharmoniseerd met de procedure voor de werknemerspensioenen. De geldigheidsduur van het levensbewijs werd vastgesteld op een jaar.

De FPD is betrokken bij het project BEX (*Bilateral Exchange*) dat tot doel heeft langs beveiligde elektronische weg sociale gegevens uit te wisselen met de socialezekerheidsinstellingen van bepaalde landen van de Europese Unie. Het Rekenhof pleit ervoor om de elektronische uitwisseling van sociale gegevens uit te breiden tot landen waarmee België bilaterale akkoorden heeft gesloten inzake sociale zekerheid. Zo kan de kwaliteit van de gegevens over de sociale zekerheid worden gewaarborgd.

Het Rekenhof beveelt ook aan om de banksector te betrekken bij het beheer van financiële risico's die kunnen optreden bij betalingen aan het buitenland.

FPD: informatieverstrekking aan de burger

Het Rekenhof heeft onderzocht hoe de Federale Pensioendienst (FPD) zijn externe communicatie ten aanzien van burgers die gepensioneerd zijn of weldra met pensioen gaan, organiseert en opvolgt. Het succes van de website Mypension.be toont duidelijk aan dat de site een essentieel instrument is voor de burgers. Globaal gezien wijzen de tekenen op grote tevredenheid maar de FPD zou bepaalde aspecten van de dienstverlening moeten bijschaven, zoals de snelheid waarmee telefonische oproepen worden beantwoord of de termijn voor schriftelijke antwoorden op vragen of verzoeken om een pensioenraming. Het Rekenhof beveelt aan dat de FPD elke vorm van interactie met alle burgers (zowel werknemers als ambtenaren) opvolgt aan de hand van voldoende en passende indicatoren. Het beveelt ook aan de inefficiënties weg te werken die werden vastgesteld in de organisatie van de pensioenpunten, en het is tot slot van oordeel dat elk jaar een bestuursplan zou moeten worden opgesteld (temeer omdat de processen van de overheidssector daarin moeten worden opgenomen).

FOD Werkgelegenheid: Beheer van de administratieve boeten - opvolgingsaudit

Het Rekenhof had in zijn Boek 2016 over de Sociale Zekerheid onderzocht hoe de FOD Werkgelegenheid de administratieve geldboeten vaststelt en invordert die aan werkgevers worden opgelegd bij een inbreuk tegen het Sociaal Strafwetboek. Het was van oordeel dat drie voorwaarden vervuld moesten zijn om de boetes doeltreffender te maken: de FOD moest de procedures van zijn Directie van de Administratieve Geldboeten (DAG) verbeteren, de boetedossiers informatiseren en de verwerkingstermijnen ervan inkorten.

In zijn Boek 2017 maakte het Rekenhof een eerste stand van zaken op over de uitvoering van zijn aanbevelingen. In dit Boek 2018 beoordeelt het de evolutie van de verwerkingstermijnen (op 31 mei 2018). Die termijnen geven immers weer wat de impact is van de ingevoerde maatregelen.

Deel IV Opgvolging van aanbevelingen uit vorige Boeken

In dit deel brengt het Rekenhof verslag uit over het gevolg dat werd gegeven aan aanbevelingen die het in zijn Boeken 2014-2017 over de Sociale Zekerheid had geformuleerd.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het *Boek 2018 over de Sociale Zekerheid* werd aan het federale parlement bezorgd. Het is samen met de samenvatting en dit persbericht terug te vinden op www.rekenhof.be. De vorige Boeken (2010 tot 2017) zijn eveneens beschikbaar op de website.